

Lk 1,8-17: *Když jednou přišla řada na Zachariášův oddíl a on konal před Bohem kněžskou službu, připadlo na něj losem podle kněžského řádu, aby vešel do svatyně Hospodinovy a obětoval kadidlo. Venku se v hodinu oběti modlilo velké množství lidu. Tu se ukázal anděl Páně stojící po pravé straně oltáře, kde se obětovalo kadidlo. Když ho Zachariáš uviděl, zděsil se a padla na něho bázeň. Anděl mu řekl: „Neboj se, Zachariáši, neboť tvá prosba byla vyslyšena; tvá manželka Alžběta ti porodí syna a dáš mu jméno Jan. Budeš mít radost a veselí a mnozí se budou radovat z jeho narození. Bude veliký před Pánem, víno a opojný nápoj nebude pít, už od mateřského klína bude naplněn Duchem svatým. A mnohé ze synů izraelských obrátí k Pánu, jejich Bohu; sám půjde před ním v duchu a moci Eliášově, aby obrátil srdce otců k synům a vzpurné k moudrosti spravedlivých a připravil Pánu lid pohotový.“*

Dt 32,9-19: *Hospodinovým podílem je jeho lid... Našel ho v zemi divokých pouští, v pustotě kvílících pustin, zahrnul ho svou péčí, chránil ho jako zřítníci oka. Jako bdí orel nad svým hnízdem a nad svými mláďaty se vznáší, svá křídla rozprostírá, své mládě bere a na své peruti je nosí, tak Hospodin sám ho vedl, žádný cizí bůh s ním nebyl. ... Zbujněl a ztučněl jsi, obrostl tukem a ztloustl. Bohem, který ho učinil, opovrhl, potupil Skálu své spásy. Bohy cizími ho popouzeli k žárlivosti, ohavnými modlami ho uráželi. Obětovali bésům, a ne Bohu, božstvům, jež ani neznali, těm novým, nedávno povstalým, před nimiž se vaši otcové nechvěli hrůzou. Opomněl jsi Skálu, která tě zplodila, zapomněls na Boha, který tě v bolestech zrodil. Hospodin to viděl. Odvrhl je, uražen skutky svých synů a dcer.*

Stalo se to v kostele, jenž patří Hospodinu. Zachariáš byl na řadě s kněžskou službou, vešel tedy dovnitř a venku se tou dobou modlila spousta lidí. Zachariáš se uvnitř vylekal, protože tam stál anděl, ten ho však ujišťoval, že se nemá čeho bát.

To se píše na samém začátku evangelia a vypadá to trochu jako předvánoční předmluva. Předmluvy se občas přeskakují, ale tady ta je

docela důležitá: naznačuje se v ní, o čem bude další vypravování a jak to s námi souvisí. Bude o Ježíšovi a souvisí to s námi hodně.

„Neboj se, Zachariáši,“ povídá ten anděl, který se v kostele a tím pádem i v předmluvě objevil. „Neboj se, tvá prosba byla vyslyšena.“ My tedy nevíme jaká prosba, protože Zachariáš zatím žádnou nevyslovil, a tak to někdy vztahujeme k narození vytouženého syna (Jana, jemuž se bude říkat Křtitel). O čemž sám Zachariáš poněkud pochybuje a dává to i najevo. Ale že se to odehrálo v chrámu v čas bohoslužby a venku se modlila spousta lidí, možná šlo spíš o prosbu, která se týkala všeho lidu: aby na ně Bůh nezanevřel a milosrdně je provázel a dopřál jim záchranu od zlého.

„Tvá prosba byla vyslyšena,“ povídá anděl, takže důvod k radosti by tu byl. A hned k tomu dodal to o tom narození syna Jana, což může leckoho naopak zaskočit: aby nás Bůh zbavil od zlého a přivedl k záchraně, to opravdu chceme, ale že by to mělo přijít i za pomoci naší rodiny, s tím se jaksi nepočítalo, povídá si Zachariáš a stal se tak příkladem nás všech, kdo bychom tu záchranu rádi sledovali určitě jako příjemci, ale vedle toho radši snad jako diváci než jako spolupracovníci.

Anděl pak mluvil dál: Zachariášův syn Jan bude veliký před Pánem (před lidmi možná ani ne, ale to není tak důležité). Za jeho slovy a činy bude Duch svatý a v tradici proroka Eliáše bude lidi přivádět k Bohu. Stane se tím, kdo ohlašuje příchod zachránce. O dvě kapitoly dál přicházejí za Janem celé zástupy poutníků a ptají se, co mají konkrétně dělat, aby to bylo správně. Nešetřil je, nadával jim do plemena zmijí a hrozil přicházejícím Božím hněvem. A dal jim i konkrétní rady, jak by mělo lidské jednání vypadat, aby náš svět byl slučitelný se životem a aby se v něm dalo vydržet pospolu. V tu chvíli byl Jan veliký nejen před Pánem, ale i před lidmi, takže se ptali, není-li on ten zachránce, který nás zbaví od zlého. To opravdu není: náprava mravů je žádoucí, ale ke spasení vás nepřivede. Však jim to Jan řekl: kéž by lidi dělali, co můžou,

ale spasení dělat nemůžou, to má v popisu práce Duch svatý a toho já vám poslat neumím. To musí až ten, co přichází po mně, Ježíš.

Tohle všechno přijde o dvě kapitoly dál, ale teď, v té programové předmluvě, o tom anděl teprve mluví, že to tak bude. A že Jan po způsobu Eliášově půjde před Pánem, aby obrátil srdce otců k synům a vzpurné k moudrosti spravedlivých. Všimli jste si, co to tu ten anděl povídá? Cituje poslední větu z knihy proroka Malachiáše, jak Eliáš obrátí srdce otců k synům a synů k otcům – jenže z ní cituje jen půlku. Sklerózou to asi nebude, spíš chce provokovat: Důležité je, aby se srdce starší generace obrátilo k té mladší. Proč to?

Protože Hospodin se o svůj lid stará jak orlice o mláďata, a lid se za to odvděčil chronickou nevěrou. Starší generace je tu jako zatím poslední zástupce těch, kdo to tak dělali a kdo to přivedli až sem, k tomu, v čem žijeme. Nabádat mladé, aby byli jako my, to potom opravdu nedává smysl.

Že by nás z toho maléru vyvedla mladá generace? To anděl neříká, protože to není v jejích silách, není to v silách žádného pokolení. Jeho věta však upozorňuje, že bude třeba se obrátit dopředu. Nasměrovat do budoucna nejen pozornost, ale i srdce a mysl. V závěru knih Mojžíšových se konstatuje: „Bohy cizími ho uráželi. Obětovali bésům, a ne Bohu, božstvům, jež ani neznali, těm novým, nedávno povstalým, před nimiž se vaši otcové nechvěli hrůzou.“ Nová nebezpečí, před kterými jsme se nechvěli hrůzou, protože jsme je ani neznali. Chápu to jako slova o generaci, která zatím nezvládá, co my jsme zvládnout museli (o tom my starší mluvíváme rádi), jenže cítí rizika, která jsme nepoznali, k jejich rozeznání nejsme moc vybaveni a při nejlepší vůli prostě nevíme, jak na ně.

Asi už jste slyšeli ledacos o zmatku, depresích, úzkostech a sebe-poškozování, jež u nás mladé trápí v posledních letech velikou měrou. Nemám recept, co s tím. Anděl z předmluvy mluvil o nasměrování k moudrosti spravedlivých. K té lodi nepřivedl ani Eliáš ani Křtitel a

neumí to ani církve, protože to je záležitost Božího ducha, a ten není a nikdy nebyl majetkem žádné generace. Církev však dostala ten dar, že umí naslouchat (ale dělá to jen málo) a taky slyšela, komu věřit (to každý neslyšel), a hlavně ví, že sama na to nemá (to si každý nepřizná).

Anděl z biblické předmluvy nebyl zrovna zdvořilý. Řekl cosi v tom smyslu, že by se lidi měli nasměrovat k Boží spravedlnosti a nepokračovat v tradicích vzpurných předků. A dal najevo, že nás v téhle galerii zařazuje k těm chronickou nevěrou postiženým. Ale jedním dechem dodal, že není třeba se bát, protože i toto se dá řešit, a ohlásil někoho, kdo k tomu řešení bude umetat cestu.

„Já vás k moudrosti spravedlivých nepřivedu,“ říkal potom poutníkům Jan Křtitel (ti byl ten, kdo měl umetat tu cestu), „protože to má v popisu práce Duch svatý a toho vám nezajistí nikdo z lidí, ale jen a jen Kristus.“ Spravedliví jste, když vás tak vidí a přijímá Bůh- To vám (ani sobě) nikdo z lidí nezařídí, ale Bůh vám to přes Krista nabízí.

Církev má ten dar, že umí naslouchat: nejen letitým zkušenostem (které nejsou k zahzení), ale i novým ohrožením (která jsme nebrali moc vážně, protože jsme je ani neznali). A hlavně můžeme naslouchat evangeliu, což je pozvánka na báječnej bál, pozvánka k naději, kterou král pořád ještě neodvolal a nezrušil.

Sílu hledejte v Boží, nikoli v lidské moci. A nebojte proti lidem, ale proti prastarým i úplně novým ďábelským svodům, které si člověka umí podmanit. Opásejte se do toho zápasu pravdou a obrňte se spravedlností. Obujte se tak, abyste mohli kdykoli vyrazit do služby evangeliu pokoje, a proti těm ďábelským svodům si vezměte štít víry. Žijete ve světě, s kterým si nebezpečně pohrává zlo, ale nepatříte mu – to ať vás chrání jako přilba. A jako meč nechť vám slouží to, co říká Bůh.

Ať vás jeho milost vysvobozuje ze smutku, strachu a beznaděje a jeho láska ať vás provází vším: tím, co vás tíží, i co vás těší. Pokoj vám. Amen.